

پژوهشگاه مطالعات اسلامی در علوم انسانی

آدرس: مشهد مقدس - پردیس دانشگاه فردوسی - ساختمان پژوهشگاهها

نمابر: ۰۵۱-۳۸۸۰۷۳۲۸

سایت: Ishm2@um.ac.ir

شماره تماس: ۰۵۱-۳۸۸۰۴۸۵۰

ایمیل: Ishm@um.ac.ir

«بانک موضوعات پژوهشی فقه و حقوق»

۱- تعریف: مقصود از «بانک موضوعات پژوهشی فقه و حقوق» مجموعه‌ای از موضوعات است که با توجه به نیازهای روز، در زمینه‌های گوناگون فقهی و حقوقی، جمع‌آوری و با توجه به محورهای مختلف آن، طبقه‌بندی شده است.

۲- ضرورت و اهمیت: با توجه به اینکه یافتن موضوعاتی که از یک سو با نیازهای جامعه همخوانی داشته و جوابگوی دغدغه‌ای یا متضمن پاسخ به چالشی فقهی و حقوقی باشند و از سوی دیگر جنبه‌ی نوآوری نیز در آنها لحاظ شده باشد، در غالب موارد به سختی صورت می‌گیرد و از این بابت دانشجویان و پژوهشگران عرصه فقه و حقوق دچار سردرگمی شده و مدت‌ها وقت خود را در جستجوی موضوعات نوین و روزآمد صرف می‌کنند، ایجاد بانک موضوعات فقهی و حقوقی می‌تواند بسیار رهگشا باشد. با وجود چنین مجموعه‌ای و با توجه به دسته‌بندی موضوعات مختلف فقهی و حقوقی که در آن صورت می‌گیرد، پژوهشگران می‌توانند با مراجعه به بانک مزبور، متناسب با علاقه خود به گزینش موضوعات دلخواه بپردازند.

۳- راهبردها و اهداف ایجاد بانک اطلاعاتی:

- حرکت در جهت پژوهش‌های نوین فقهی و حقوقی
- معرفی موضوعاتی در جهت کاربردی کردن فقه و آثار آن در جامعه اسلامی
- معرفی موضوعاتی در راستای نشان دادن سابقه و کاربرد فقه در جامعه بشری
- تعیین خط مشی پژوهشی در جهت نظریه‌پردازی و نقدگرایی مذاهب دیگر
- طرح موضوعاتی در راستای پاسخ به شبهات و سوالات در زمینه مسایل فقهی در عرصه داخلی و جهانی
- طرح موضوعاتی با کاربردهای گوناگون فقه در زندگی فردی و اجتماعی
- طرح موضوعاتی با عنوان بررسی مقایسه‌ای در مفاهیم حقوق اسلامی و سایر مکاتب غربی به منظور تعامل علمی و ترویج تفکر خلاق و نقاد

۴- محورهای موضوعات:

محورهای موضوعات در این بانک بر حول پنج موضوع عمده تدوین شده است.

➤ **فقه و حقوق کیفری**

➤ **فقه و حقوق مدنی**

➤ **فقه و حقوق خانواده**

➤ **فقه و حقوق پزشکی**

➤ **فقه و حقوق سیاسی**

لازم به ذکر است که ادعای این بانک به هیچ وجه این نیست که موضوعات ارائه شده در ذیل ابتکاری بوده و از ذهن و ضمیر نگارنده برخاسته است، چه اینکه بدیهی است یافتن موضوعاتی نوین آن هم در چنین حجمی دور از طاقت و توان افراد است، بلکه نوشتار حاضر با بهره‌گیری از موضوعاتی که توسط محققان توانمند حوزوی و دانشگاهی در نشریات معتبر ارائه شده است و البته با به‌گزینی آنها، دست به تدوین و جمع‌آوری چنین بانکی زده است تا هم دانشجویان را با نمونه‌ای از موضوعات روز و کارآمد آشنا نماید و هم از سوی دیگر ایشان بتوانند با الهام از موضوعات مزبور عنوان جدیدی را استخراج کنند، از این رو موضوعات ذکر شده در ذیل مصداقی و نه حصری است و دانش‌پژوهان می‌توانند موضوعات دیگری را نیز با جستجوی بیشتر بیابند. ناگفته نماند در تدوین این بانک، از اطلاعات موجود در روزآمدترین بانک اطلاعات نشریات کشور (magiran) بسیار استفاده شده است.

۵- اولویت‌بندی

در نوشتار حاضر موضوعات به دو دسته، اولویت «الف» و «ب» تقسیم شده‌اند. عناوینی که در اولویت «الف» قرار گرفته‌اند موضوعاتی هستند که در مقام مقایسه با موضوعات دارای اولویت «ب»، کارآمدتر، دارای تناسب بیشتر با اقتضائات و نیازهای روز، دارای خلاقیت‌های پژوهشی و پیشینه تحقیقی کمتر و بیانگر چالشی جدی در عرصه فقه و حقوق می‌باشند. البته این بانک در حال تکمیل است و نیازمند یاری و نقد پژوهشیان عزیز می‌باشد.

لازم به ذکر است که تقسیم‌بندی مزبور به هیچ وجه نافی ارزش پژوهشی موضوعات گروه «ب» نبوده و این موضوعات نیز دارای شاخص‌های معتبر در امر پژوهش هستند و طبقه‌بندی مزبور صرفاً در مقام اولویت‌بندی موضوعات و بیان مزیت نسبی است، لذا تأکید این نوشتار بر اهمیت وافر هر دو گروه از موضوعات می‌باشد.